

Stedelijke Agenda voor het Platteland

Zes ideeën voor het verbeteren
van de **Interactie tussen Stad en Platteland** (ISP)

Als afronding van het innovatieprogramma 2006 **Stad zoekt Boer** is deze agenda op dinsdag 28 november 2006 overhandigd aan minister Veerman (LNV)

(pdf-versie in aangepaste vormgeving)

**BOEK BESTELLEN:
WWW.ASOM.ORG**

De focus:

Kiezen voor een goede interactie tussen stad en platteland

Steeds meer steden ontwaken uit hun onverschilligheid en zetten zich in voor een goede relatie met het platteland. Steeds meer burgers willen precies weten waar hun voedsel vandaan komt. Deze steden en hun burgers zien het belang en de urgentie van een vitaal en ondernemend ommeland. Ook een groeiend aantal stedelingen is zich ervan bewust dat een platteland dat zorgt voor gezond voedsel, recreatiemogelijkheden en een bijzonder landschap van grote waarde is en een publieke zaak dient. Steden die een voortrekkersrol vervullen, zoals Deventer en Amsterdam, weten dat de kwaliteit van het leven in de stad bevorderd wordt indien er een positieve interactie plaatsvindt met de landelijke omgeving.

- De urgentie voor een omslag in stedelijk denken en gedrag is groot. Het platteland verandert in hoog tempo. Het platteland met werkende boerenbedrijven dreigt te verdwijnen.
- De stad en de stedelijke consument ontwikkelen nieuwe behoeften: ruimtegebruik voor woningen en industrie, veel natuur, veel recreatie, eisen aan voedselveiligheid.
- De Europese dimensie en de globaliseringscontext leiden tot extra onzekerheden.
- Naast sociale cohesie is in de relatie stad platteland de territoriale binding van groot belang. Het leidt tot spanningen en gebrekkige oplossingen als op korte afstand van elkaar stad en platteland zich onafhankelijk van elkaar ontwikkelen.

Het leven in de grote steden heeft vele positieve punten. Er zijn bijvoorbeeld veel voorzieningen en de grote stad is een (internationale) ontmoetingsplaats voor velen. Maar er is ook een schaduwkant. De ruimte is beperkt, de horizon reikt niet verder dan het einde van de eigen straat, de lucht ruikt naar stad. Ook de opkomende 24-uurs economie maakt het moeilijk om nog te 'aarden'. De steden en hun bewoners die kiezen voor een goede relatie met het platteland kiezen voor een platteland dat met zorg omgaat met het landschap, met duurzaam voedsel, biodiversiteit en dierenwelzijn, en koesteren waarden die samenhangen met sociale cohesie. Ongebreidelde verstedelijking en een tomeloze intensieve veehouderij verhouden zich niet met deze kwaliteiten.

De tijd is rijp

Om de interactie vanuit de stad met het platteland te verbeteren én om de innovatiekracht van stad en platteland te verenigen, is door de Amsterdam School of Management (ASOM) een Stedelijke Agenda voor het Platteland opgesteld. *Doel van de agenda is de in gang gezette interactie tussen stad en platteland van een gedegen fundament én richting te voorzien.* De agenda richt zich met name tot besturen van grotere gemeenten, stedelingen en de bewoners van het nabij gelegen platteland. De agenda schetst concrete mogelijkheden en perspectieven om in eigen kring en vervolgens door samenwerking de handen uit de mouwen te steken. Natuurlijk is het van belang dat ook maatschappelijke instellingen zich aangesproken weten en tot actie zullen overgaan. Alleen vanuit een breed gedragen besef zal de communicatie een duurzaam karakter kunnen krijgen. Belangen lopen niet altijd gelijk. Stad en platteland hebben eigen karakteristieken en een eigen kwaliteit van leven en dat moet zo blijven. Maar ook moeten we voorkomen dat valse beelden ontstaan of in stand gehouden worden, bijvoorbeeld een geromantiseerd buitenleven dat los staat van de dynamische werkelijkheid van nu. Het platteland verandert momenteel drastisch. Boeren- en tuindersbedrijven houden op te bestaan, doen aan schaalvergroting of ontwikkelen een verbreed pakket aan nieuwe diensten. Nieuw ondernemerschap op het platteland erkent de urgentie voor innovaties. Agrarische bedrijven die op maatschappelijk verantwoorde wijze een economische functie vervullen, leiden ertoe dat steden er wat te halen hebben. Dat versterkt de positie van de plattelandseconomie en dient daarmee het belang van stad én platteland.

Zes concrete ideeën

De Stedelijke Agenda voor het Platteland is voortgekomen uit een vijftiental rondetafels waaraan op interactieve wijze is deelgenomen door ruim 250 stedelingen, dorpsbewoners, boeren, tuinders, beleidsmakers en innovatie-experts uit alle windstreken van ons land. Vanuit een stedelijke optiek zijn concrete ideeën opgesteld die het hart vormen van de Stedelijke Agenda voor het Platteland. Deze ideeën - zes in totaal - zijn in deze agenda opgenomen. Maar: geen stad of platteland is hetzelfde. Waar de Stedelijke Agenda ter hand wordt genomen zal men eigen prioriteiten moeten stellen waarbij het ene idee van meer belang kan zijn dan het andere. Creatief en uniek ISP-maatwerk op basis van interactiviteit per wijk, stad en regio is geboden. De Stedelijke Agenda voor het Platteland steunt op achtergronden die zijn beschreven in het boek *Stad zoekt Boer* dat tegelijkertijd met de Stedelijke Agenda voor het Platteland is verschenen.

IDEE 1

GEMEENTEN KUNNEN ZELF EEN ISP-PROFIEL ONTWIKKELEN EN UITVOEREN

Grote gemeenten kunnen hun onverschilligheid laten varen. Het motto luidt: aan de slag. Onderstaande 16 punten kunnen gebruikt worden om een ISP-profiel (Integratie Stad Platteland) voor de eigen gemeente op te stellen én uit te voeren. Ook kan het helpen bestaand beleid te evalueren en/of uit te breiden.

Interactief beleid en bestuur

1. Het gemeentebestuur heeft – liefst in samenwerking met de omliggende dorpen – het beleid met betrekking tot de Interactie Stad en Platteland vastgelegd in een beleidsnota/actieplan. Dit beleid wordt mede afgestemd op het ILG (investeringsbudget landelijk gebied).
2. De beleidsnota of het actieplan Stad en Platteland is interactief tot stand gekomen, samen met onder meer gebruikersorganisaties (ANWB, Milieufederatie, Fietsersbond etc.) en met de meer landelijk gelegen buurgemeente(n).
3. De gemeente ziet haar eigen ontwikkeling als deel van een groter, samenhangend (plattelands)geheel.

Uitvoering

4. De gemeente programmeert en ondersteunt projecten die een versterking van de interactie stad-platteland beogen (waaronder cultureel ondernemerschap, zie idee 4). Het college van Burgemeester en Wethouders bezoekt jaarlijks twee projecten op het eigen platteland, of van dat van een buurgemeente.
5. De gemeente maakt binnen de eigen budgetten inzichtelijk welk deel specifiek wordt besteed aan stad-plattelandsinitiatieven.
6. Ook stelt de gemeente een special loket in voor boeren in het ommeland die verbreding als focus hebben.

Sociale innovatie

7. De gemeente leert van de wijze waarop dorpen / kleine kernen invulling geven aan dorpse waarden ten behoeve van het stimuleren van sociale cohesie en van vrijwilligerswerk in de eigen wijken. De grootschalige supermarkten in de wijken en op het platteland zouden hun winkel een meer eigentijdse en sociale functie als 'markt' moeten geven voor producten en initiatieven uit de eigen regio, waarbij ook de eigen consumenten betrokken worden.
8. De gemeente maakt gebruik van plattelandskennis van de eerste generaties nieuwkomers en bevordert daarbij de totstandkoming van Boerderijcentra voor nieuwkomers/Autochtonen (zie uitwerking in idee 3). Stadstuinen kunnen ook in dit intercultureel perspectief geplaatst worden.

Contacten

9. De gemeente bewerkstelligt dat het contact tussen jongeren uit de stad en jongeren van het platteland wordt verstevigd (zie uitwerking in idee 5). De grootstedelijke ROC's kunnen hier een voorbeeldfunctie vervullen.
10. De gemeente stimuleert dat vrouwen uit de stad en van het platteland elkaar ontmoeten met het oog op het formuleren van gemeenschappelijke (economische en sociale) doelen en het bevorderen van bestuurlijke participatie. Ten onrechte zijn de afgelopen jaren de bestuurlijke posities bijna exclusief door mannen ingenomen.

Natuur en milieu

11. De gemeente stimuleert de band tussen de regionale voedselvoorziening en stedelijke consumptie door het inzetten van gemeentelijke kennis op het gebied van logistiek, markten, en consumentengedrag. Zelf zal de gemeentelijke organisatie voorkeur geven in haar eigen inkoopbeleid aan regio- en streekproducten.
12. De gemeente deelt de zorg voor goed waterbeheer en laat niet overtollig rivier- en hemelwater wegvloeien naar het ommeland maar schept voorzieningen voor opvang en slim gebruik.
13. De gemeente plaatst haar stadsgrenzen in een samenhangend natuurlandschappelijk, cultuurhistorisch en recreatief perspectief. Vanuit het ommeland moeten groenstroken tot aan het stadshart kunnen komen en vanuit de stad moeten routestructuren naar de ommelanden ontworpen worden.

Regionale economie

14. De gemeente stimuleert consumptie van groene en blauwe diensten inclusief gebruik van zorgboerderijen, cultuurvoorzieningen, educatie en sport. In het gemeentelijk WMO beleid (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) wordt rekening gehouden met het aanbod van zorgactiviteiten en vrijwilligerswerk op het platteland.
15. De gemeente zet zich (o.a. via VVV's) in voor inkomensvormende vormen van streektoerisme en boerenmarkten. Boeren uit de eigen ommelanden krijgen voorrang in de stedelijke distributienetwerken.
16. De gemeente bevordert kenniscirculatie tussen innovatiecentra van stad én platteland, verkoking en langs elkaar heen werken behoren tot het verleden (zie onder meer idee 6).

**BOEK BESTELLEN:
WWW.ASOM.ORG**

IDEE 2

EEN ISP-INVESTERINGSFONDS VOOR STEDELINGEN EN STEDELIJKE INSTELLINGEN

Inzet: Landelijk wordt een fonds opgezet voor stedelingen en plattelanders. Daarnaast wordt het fonds ook actief aangeboden aan maatschappelijke organisaties. Door in het fonds te participeren worden kansrijke projecten op het gebied van duurzame landbouw en plattelandsinitiatieven op het gebied van zorg, onderwijs, recreatie bevorderd. Participaties stellen stedelingen in de gelegenheid hun band met het platteland te versterken. Daarbij kan ook aangegeven worden welke speciale projecten men wil steunen. Participaties geven recht op een rendement. Dit rendement kan ook aangewend worden voor rechten in de vorm van reductie op aankoop, deelname, gebruik groene en blauwe diensten, of bij lidmaatschappen en abonnementen. Het is in deze opzet wel vergelijkbaar met de Hapimag-formule (het kopen van een aandeel geeft jaarlijks recht op punten die gebruikt kunnen worden voor vakantieverblijven). Het op te richten fonds levert ook advies en bemiddelingdiensten. Deze diensten worden op regionaal niveau uitgevoerd.

Achtergrond: Veel stedelingen (maar ook bewoners van dorpen) vinden een vitaal platteland met werkende boerenbedrijven een belangrijk goed. Het blijkt dat men daar *'geld voor over heeft'*. Daarnaast zijn er ook steeds meer maatschappelijke organisaties en overheden die besluiten om bioproducten in te kopen voor de eigen kantines. Het fonds beoogt de verbinding te smeden tussen stad en platteland op een zeer concrete wijze, waar zowel de stad als het platteland van kan profiteren.

Opzet: Het fonds functioneert als een groen- of cultuurfonds. Dit wil zeggen dat de overheid de participanten (niet uit een maatschappelijke bovenlaag, maar breed maatschappelijk gespreid) fiscaal tegemoet komt. Daarnaast wordt een basisvermogen mede gevormd door organisaties (profit, *ja graag*; not for profit, *natuurlijk*) die een maatschappelijk verantwoord ondernemen voorstaan. Het fonds zet leningen uit tegen zachte voorwaarden, maar wel op basis van verantwoorde ondernemingsplannen en investeert in duurzaam MKB in het landelijk gebied. Participanten kunnen kiezen voor winstuitkeringen of voor tegoeden die recht geven op biovoedsel, zorg- en recreatiecheques en andere plattelandsdiensten. Kiezen voor een mix kan ook. Onderzocht zal worden of een ISP-smartcard ontwikkeld kan worden. Bij de ANWB is al eens met de gedachte gespeeld voor een 'boerenlandpas'.

Participanten kunnen individuele burgers zijn maar zeer zeker ook onderwijsinstellingen (ontvangen winst of onderwijs / excursies bij regionale boerenbedrijven). Gemeentebesturen (ontvangen winst of producten van regionale boerenbedrijven (voor de kantine, voor recepties etc), diensten van boeren voor groenonderhoud). Ziekenhuizen / zorginstellingen kopen participaties (winst of zorgplaatsen en toegang tot bezoekboerderijen en diensten voor groenonderhoud).

Door het fonds wordt een (onafhankelijke) adviesgroep opgericht voor advies en coaching. De groep werkt vanuit regionale steunpunten. De groep functioneert als een netwerkorganisatie met een zo beperkt mogelijke eigen staf en maakt gebruik van ervaringsdeskundigen, kennisinstellingen en mensen uit de *creative industries*. De groep adviseert en begeleidt agrarische bedrijven, startende ondernemers over kansen op deze markt. Tenslotte bemiddelt de adviesgroep tussen grotere stedelijke instellingen die directe relaties met agrarische bedrijven willen en boeren. De opbrengst met zo een opzet: Een stimulans voor een vitaal platteland. Inhoud wordt gegeven aan betrokkenheid door daadwerkelijk iets te doen. Het betekent een enorme en noodzakelijke stimulans voor de biologische landbouw.

Kansrijke omgevingen: Het ministerie van LNV en enkele banken met ervaringen in alternatief financieren: Triodosbank, ASN en Rabobank. Bij de eerste stappen worden actieve provincies betrokken als Overijssel, Utrecht en Gelderland en gemeenten als Deventer, Amsterdam en Tilburg.

IDEE 3

EEN BOERDERIJCENTRUM

VOOR NIEUWKOMERS/AUTOCHTONEN

Inzet: In de nabijheid van een grote stad een agrarisch centrum vestigen waar kennis van nieuwkomers leidt tot het produceren van nieuwe gewassen ten behoeve van een cultureel diverse markt. Het centrum is tevens kennis- en ontmoetingscentrum voor interculturaliteit en interactiviteit tussen stad en platteland. Jongeren van ROC's kunnen in het centrum stageplaatsen vinden. Oudere nieuwkomers met een agrarische achtergrond treden op als ervaringsdeskundigen.

Achtergrond: Een overgrote meerderheid van de eerste generatie nieuwkomers in Nederland is afkomstig van het platteland. Aangekomen in Nederland zijn deze mensen terechtgekomen in stedelijke omgevingen. In de meeste gevallen is er – behoudens enkele informele netwerken en het houden van volkstuinen - geen band meer met het platteland. De oorspronkelijke referentiekaders en culturele patronen zijn vervangen door de stedelijke bril. Uit onze rondetafel met nieuwkomers en boeren bleek de behoefte (bij de mensen van de eerste en tweede generatie) aan relaties met het platteland zeer groot te zijn.

Opzet: Een agrarisch bedrijf, liefst gemengd bedrijf van tuinbouw, fruitteelt en kleinvee. Daarnaast een kennisfunctie, een winkelfunctie, een tentoonstellingsfunctie, een theehuisfunctie en conferentieruimte. Het centrum moet binnen een termijn van vijf jaar zelfvoorzienend kunnen zijn. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van vrijwilligers. Voor de start van een boerderijproject wordt een groep gevormd bestaande uit gemotiveerde nieuwkomers(organisaties), gemeentebestuur, LTO en provincie. Deze groep werkt het (economisch) plan verder uit zoekt financiële mogelijkheden en werft mogelijke exploitanten.

Kansrijke omgevingen: Regio Gorkum/Dordrecht waar het idee van een boerderijproject geboren is. Maar ook elk van de G4 gemeenten met name Amsterdam komt in aanmerking.

**BOEK BESTELLEN:
WWW.ASOM.ORG**

IDEE 4

ISP BEMIDDELAAR VOOR CULTUREEL ONDERNEMERSCHAP

Inzet: Speciale bemiddelaars brengen cultureel ondernemers uit de stad en van het platteland bij elkaar. Deze makelaars matchen de behoeften vanuit de stad met mogelijkheden van het platteland. Gevestigde culturele initiatieven op het platteland krijgen ondersteuning van het in de stad gevestigde Cultureel MKB.

Achtergrond: De heersende gedachte is dat cultureel ondernemers voornamelijk in de grote steden actief zijn. Het begrip 'creatieve stad' bevestigt deze gedachte. Dit is echter een misverstand. Ook op het platteland worden culturele activiteiten opgezet op basis van een ondernemende spirit. Festivals als Oeral, Kunst in Kolderveen, Strokasteel in Veenhuizen, Het Zeeuwse Nazomerfestival, De Nollen in Den Helder getuigen hiervan. Probleem is dat over en weer nauwelijks wordt samengewerkt en dat onvoldoende synergie ontstaat tussen stedelijk ondernemerschap en cultureel ondernemerschap op het platteland. De opkomende creatieve industrie en de steeds sterker wordende aandacht voor community art vormen hiertoe een uitdaging. Opvallend is dat officiële instanties als de Raad voor Cultuur nog geen oog hebben voor artistiek en cultureel ondernemerschap op het platteland.

Opzet: Per provincie zijn ISP-bemiddelaars voor Cultureel ondernemerschap actief die kansrijke samenwerkingsmogelijkheden opsporen en bij betrokkenen stimuleren. Zij sluiten zo veel mogelijk aan bij gevestigde initiatieven. Van belang is dat tevens gewerkt wordt aan kennisuitwisseling en innovatie door toedoen van Cultureel MKB uit de grote steden.

Kansrijke omgevingen: In de stedelijke concentraties Amsterdam, Utrecht (Cultureel MKB), Deventer/Diepenheim/Hengelo, Arnhem/Nijmegen zijn ISP-initiatieven in ontwikkeling. Ook de daar aanwezige provincies zijn actief op dit gebied.

IDEE 5

MULTIMEDIAAL JONGERENPROJECT

Platteland & Stad:

Romeo en Juliet door de ogen van onze toekomst

Film, musical en internet

Inzet: de kloof tussen platteland en stad als beleefd door verschillende eind-examenklassers – middelbare school – inzichtelijk maken met multimediale middelen. Inzichten in de werelden van jongens en meisjes die dezelfde stadse opleiding delen, maar in eigen tijd in geheel verschillende contexten opgroeien. Ingaan op waarden en normen; politiek; geloof; vrije tijd; bijbaantjes; kwaliteit; geluk en het nu tov vroeger en morgen.

Achtergrond: Stadse jongeren lijken het platteland vele malen minder te kennen dan de plattelandsjongeren het stadse kennen. Faciliteiten en (daarvoor nodige) mobiliteit staan hierin centraal. Aangewezen op de mobiliteit van de ouder maakt dat de plattelandsjongere meer afhankelijk van de goodwill van het thuisfront is. Vanuit dit vertrekpunt lijkt de sociale omgeving op het platteland er voor te zorgen dat specifieke jongerenculturen uiting krijgen binnen een sociale groep (bijvoorbeeld: hardcore-liefhebbers). Anderzijds lijkt de stad een vrijhaven te zijn voor 'die dingen die je niet in het dorp doet waar iedereen je kent'. Beide kunnen in verband gebracht worden met de diverse samenstelling aan etnische en sociale (bijvoorbeeld: de zwerver) achtergronden van de stadsbewoner in tegenstelling tot die van de plattelandsbewoner.

Jongeren van stad en platteland voelen zich verbonden met de eigen omgeving: de veiligheid van het bekende. Hiermee gepaard gaat het (zowel negatieve als positieve) onbegrip voor de andere situatie (uiteenlopend van hipheid tot brutaliteit of het gemis hiervan). Dit onbegrip kent twee zijden die door de groepen afzonderlijk herkend worden: afkeer, maar ook avontuur.

Opzet: Op een stadse middelbare school waar zowel jongeren van stad en platteland onderwijs volgen worden twee handcamera's meegegeven: een aan een groepje plattelanders en een aan een groepje stadse jeugd. Beide groepen (jongens en meisjes) filmen een week lang het eigen doen en laten. Vervolgens worden beide groepen uitgedaagd om samen op basis van het gefilmde materiaal een musical vorm te geven onder leiding van een professional. Een musical waarbij er een relatie tot stand komt tussen een personage(s) van het platteland en een personage(s) uit de stad. Vervolgens wordt deze musical getoond aan de rest van de school, de ouders en andere geïnteresseerden. Het project wordt simultaan gestart met een totaal van vijf scholen uit vijf verschillende provincies. De kijkers van de musicals worden vervolgens gevraagd te reageren op de musical via het internet waar de afzonderlijke producties uit het hele land samen komen.

Kansrijke omgeving: Met name in middelgrote steden waar boerendorpen omheen liggen, zoals Gouda en de dorpen Vlist of Hogebrug. Zowel het voortgezet onderwijs als het middelbaar beroepsonderwijs lenen zich voor dit project.

Gesprekken rondom en initiatief tot realisatie van dergelijke projecten is reeds genomen door Festina Lente Creative Productions (Amsterdam) in samenwerking met De Geertsemaheerd (Slochteren), K2 (expertisecentrum jeugd Brabant), de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, de Vrienden van het Platteland, Stichting Doen en zorgboerderij De Hagelaar.

IDEE 6

BOERENWIJSHEID IN NETWERKPROJECTEN

Inzet: Binnen stedelijke conglomeraties ontwikkelen boeren creatief ondernemerschap tezamen met kunstenaars, lokale overheden en innovatiedeskundigen door middel van interactieve netwerksessies. De creatieve innovaties zijn gericht op duurzaamheid ten aanzien van de voedselketen, sociale cohesie, zorg en vrijetijd. Nieuwe kennis wordt actief verspreid via internet.

Achtergrond: Stedelijke conglomeraties bieden voor boerenbedrijven kansen om nieuwe producten en diensten aan te bieden die tegemoet komen aan behoeften vanuit de stad. Creativiteit brengt deze innovaties voort. Belangrijkste vraag is hoe deze creativiteit is te organiseren. Van belang is dat boeren tezamen met kunstenaars, lokale overheden en innovatiedeskundigen interactieve rondetafels vormen om innovaties vorm te geven en het creatief proces expliciteren. Nieuwe kennis over de wijze van creatief innoveren en het behalen van resultaten wordt actief verspreid in de eigen en nieuw te vormen netwerken. Boeren spelen in deze kennis-circulatie een hoofdrol.

Opzet: In een stedelijke conglomeratie wordt een serie interactieve rondetafels opgezet waarin creatieve innovaties worden vormgegeven. Centrale thema's zijn: creatief agrarisch ondernemerschap, duurzame innovatie van producten en diensten, het ontwikkelen van nieuwe netwerken en interactie.

Kansrijke omgeving: In de Haarlemmermeer werken verschillende boeren onder de naam Meerboeren hard aan hun toekomst in een sterk verstedelijkte omgeving. Zij spelen in op de vraag naar eerlijke producten, biodiesel, recreatie en zorg. Door deze vernieuwingsbeweging te verbinden met kunstenaars, lokale overheid en innovatiedeskundigen ontstaat extra dynamiek. In het Kromme Rijngebied hebben Boeren voor de Toekomst zich verenigd om hun streek gezicht te geven richting steden als Doorn, Houten en Utrecht. Interactieve innovatietafels geven een extra dimensie aan hun activiteiten.

**BOEK BESTELLEN:
WWW.ASOM.ORG**

Wie vanuit de stad naar een evenwichtige interactie zoekt met het platteland staat ook voor de vraag in welke richting de stad zelf zich kwalitatief kan ontwikkelen. Tijdens de rondetafels van het innovatieprogramma *Stad zoekt Boer* hebben de deelnemers bij herhaling enkele aspecten verwoord die aanduiden in welke richting de stad-van-morgen zich moet bewegen om de kwaliteit van leven te verbeteren: duidelijke grenzen aan de stad; open stadsgrenzen; hoogwaardig (oud) stadshart; veelzijdig en samenhangend bouwen; meer functies ondergronds; open ruimten, water en aaneengesloten groen. Bewoners van een stad met een opkomende 24-uurs economie raken geleidelijk 'ontaard'. Letterlijk staan ze nog zelden met hun voeten in de klei en veel stedelingen hebben geen contact meer met de plaatsen waar hun voedsel vandaan komt. De kwaliteit van leven in de stad wordt bepaald door de veerkracht waarmee een stad zich weet aan te passen aan veranderende waarden en behoeften. Steden zouden wezenlijk andere vormen kunnen krijgen als we die waarden en behoeften serieus nemen. De vraag is of we steden kunnen vormgeven die meerdere functies samenbrengen en tegelijkertijd aansluiting bieden op 'vrije ruimte': samenhangende bouwvormen die slim gebruik maken van bodem, zon, regen, binnen, buiten, hoog en laag, waarin wordt gewoond en gewerkt, waarin scholen en winkels zijn gehuisvest, waar markten worden gehouden en kan worden gerecreëerd. Die centrale vraag kan worden gevonden door imagineering: het vormgeven van kernwaarden die de stad een nieuwe betekenis geven. In het boek *Stad zoekt Boer* vindt de lezer een verdere verdieping van dit thema.

Tot slot:

Tien tips voor de stedeling om actief te worden!

Voor een succesvolle interactie tussen stad en platteland zijn de activiteiten van individuele burgers (alleen of in groepsverband) van doorslaggevende betekenis. Wat kan deze stedeling zelf en tezamen met anderen doen? Hier tien concreet beproefde tips, Aan de slag, het werkt!

Voedsel, Milieu & Natuur

1. Het kopen van *gezond (biologisch) voedsel* op lokale boerenmarkten en informatie daarover verzamelen. Ga actief op zoek naar het verhaal achter de noodzaak van gezond voedsel.
2. *Restaurants* bezoeken die hun ingrediënten uitdrukkelijk betrekken uit de eigen regio. Vraag ernaar!
3. *Natuur, rust en ruimte* zoeken op het platteland en daarbij o.a. de plaatselijke theetuinen, dorpscafés en pannenkoekenhuizen bezoeken

Activiteiten

4. Deelnemen aan *culturele activiteiten* op het platteland: beeldentuinen, lokatietheater, atelierroutes, creatieve cursussen, regiomusea).
5. 'Open dagen' van het platteland bezoeken (bezoek aan boerenbedrijven, de kastuinbouw en/of nieuwe initiatieven). Toon daarbij *respect* voor de gewassen en het land van de boer. Met name voor het grootstedelijk *onderwijs* valt op dit punt nog een wereld te winnen.
6. *Interesse in het nieuws* tonen over de snelle sociale veranderingen die het platteland momenteel meemaakt.

Vrouwen

7. Nodig met name *vrouwen* uit die boeiend over het platteland kunnen vertellen voor een bezoek aan de klas, het cultureel centrum of het welzijnscentrum. Vrouwen spelen vaak een voorhoederol in het ondernemen van activiteiten en zijn een expert in het onderhouden van netwerken. Verrijk het gesprek door stedelingen met een oorspronkelijke agrarische achtergrond (boerendochters, boerenzonen) ook uit te nodigen.

Organisaties

8. Ga vanuit de *eigen (buurt)vereniging* of *wijkraad* een duurzame relatie met het platteland aan (bijvoorbeeld door steun te geven aan initiatieven uit de eigen regio); een nieuwe jumelagevorm.
9. Maak gebruik van de politiek: leg als *kiezer* van de gemeenteraad contact met wethouders en raadsleden en zoek samen uit hoe het ISP-profiel van de gemeente ontwikkeld of verbeterd kan worden
10. Gebruik *email* en *internet* om bij organisaties als ANWB, FNV, CNV, VNO-NCW, MKB, KvK, Fietsersbond, Milieudefensie, Natuurmonumenten om aandacht te vragen voor initiatieven tussen stad en platteland.

Verder...

Op 28 november 2006 is door de Amsterdam School of Management (ASOM) de Stedelijke Agenda voor het Platteland aangeboden aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dr. C. Veerman. Bij de aanbidding waren ruim 100 actieve deelnemers aan de rondetafels aanwezig. Zij allen hebben een oproep gekregen actief met de agenda aan de slag te gaan. Alle 31 grote gemeenten, de 12 provincies en de organisaties die in de Agenda staan vermeld ontvangen ook een dergelijke oproep. Met name de provincies kunnen op creatieve wijze de (soms moeizame) relatie tussen steden onderling in interactie met het platteland faciliteren en kansrijke initiatieven financieren. Nieuwe rondetafels zullen nieuwe ervaringen en resultaten opleveren die weer anderen kunnen inspireren om definitief de onverschilligheid achter ons te laten. Een jaar later, november 2007, zal op Kasteel Groeneveld te Baarn een monitorevent gehouden worden. Zo houdt ASOM de vinger aan de pols. Al eerder, voorjaar 2007, staat een speciale conferentiebeurs ter versterking van de creatieve industrie in de regio's gepland.

Het boek *Stad zoekt Boer* dat ter ondersteuning van de agenda is verschenen zal op actieve wijze in het land verspreid worden. De ASOM-website zal een jaar lang het fotomateriaal van de rondetafels ter beschikking houden. Ook is deze agenda als PDF-document te downloaden.

Het expertisenetwerk van ASOM is op aanvraag inzetbaar voor het houden van rondetafels en keukentafels, het organiseren van seminars en werkateliers, het doen van onderzoek en het begeleiden van interactieve ISP-processen.

**BOEK BESTELLEN:
WWW.ASOM.ORG**

Contactpersonen rondetafels: Lahoussine Ait Chit (Dordrecht/Multicultureel), Joop Blom (Dorpsraad Berkel Enschoot /Sociale Cohesie), Rein Constant (Gorinchem, K2/Jongeren), Therese Gasser en Caroline van der Lee (Kasteel Groeneveld, buitenplaats voor stad en land/Bestuur en beleid), Eric Hees (LangbroekBoeren), Christien Janssen (Maastricht/Boerenmarkten en streekproducten), Marijke Orthel (Vereniging NU,Utrecht/Voedselkwaliteit), Marian Tomasini (Equivalent, Almelo/Vrouwen in de stad en op het platteland), Martine Wismeijer (Buurderij, De Bilt/Boeren & Verbreding), Marianne van Arkel (Haarlemmermeer, MeerBoeren).
 Contactpersonen ministerie van LNV: Jan Hartholt, Jeroen Vis

Amsterdam School of Management

www.asom.org

Internoveerproject Stad Zoekt Boer:

Giep Hagoort 0650 277 684, Rémy Harrewijn 0619 850 042, John Huige 0652 053 895, Gabriëlle Kuiper 0641 204 321, Erik Uitenbogaard 0615 633 552.

Het bijbehorende boek *Stad zoekt Boer* onder redactie van John Huige is verschenen in de Internovatiereeks van de Amsterdam School of Management (ISBN-10: 90-78692-01-4
 ISBN-13: 978-90-78692-01-0).

Het Internovatieprogramma Interactie Stad en Platteland is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van LNV. Ondersteuning is voorts verkregen van Stichting Vrienden van het Platteland/De Boerderijwinkel, Kasteel Groeneveld, Nationaal centrum voor bos natuur en landschap, Stichting DOEN, Stichting Bijzondere Projecten.
 Najaar. 2006.

Overname van tekst is toegestaan met bornvermelding.

**BOEK BESTELLEN:
 WWW.ASOM.ORG**

